

**Міністерство освіти і науки України  
Національний технічний університет  
«Дніпровська політехніка»**

**Кафедра менеджменту**

**«ЗАТВЕРДЖЕНО»**

завідувач кафедри

Швець В.Я.

«31» серпня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
«Управління ризиками та економічною безпекою»**

Галузь знань .....	07 Управління та адміністрування
Спеціальність .....	073 Менеджмент
Рівень вищої освіти.....	Третій (освітньо-науковий)
Освітня програма .....	«Менеджмент»
Статус .....	Обов'язкова
Загальний обсяг .....	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю .....	Екзамен
Термін викладання .....	3 семестр, 5–6 чверті
Мова викладання .....	українська

Викладачі: д.е.н., професор Іванова М.І.

Дніпро  
НТУ «ДП»  
2023

Робоча програма навчальної дисципліни **«Управління ризиками та економічною безпекою»** для здобувачів освітньо-наукової програми **«Менеджмент»** спеціальності 073 **«Менеджмент»** / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. менеджменту – Д. : НТУ «ДП», 2023. – 14 с.

Розробник: Іванова Марина Іллівна – доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів вищої освіти до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 073 Менеджмент (протокол № 1 від 31.08.2023 р.).

**ЗМІСТ**

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ .....	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	6
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	8
6.1 Шкали.....	8
6.2 Засоби та процедури .....	9
6.3 Критерії.....	10
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ .....	10
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	13

## 1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-науковій програмі «Менеджмент» спеціальності 073 Менеджмент здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Ф2 «Управління ризиками та економічною безпекою» віднесено такі результати навчання:

РН10	Застосовувати методологію менеджменту для управління ризиками господарської діяльності та забезпечення економічної безпеки організації в умовах сталого розвитку
------	--

**Метою** викладання навчальної дисципліни «Управління ризиками та економічною безпекою» є формування компетентностей, які забезпечують оволодіння сучасним методичним інструментарієм, практичними навичками з передбачення втрат в умовах невизначеності, оцінювання та управління ризиками, визначення економічної безпеки, виявлення напрямів забезпечення економічної безпеки та сталого розвитку в умовах динамічно змінюваного і нестабільного зовнішнього середовища.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання (ПРН) в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

## 2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
РН10	РН10.1-Ф2	ідентифікувати деструктивні чинники, ризики та загрози економічній безпеці підприємств та визначити критерії її оцінювання
	РН10.2-Ф2	систематизувати методичний інструментарій інтегрального оцінювання економічної безпеки підприємств
	РН10.3-Ф2	використовувати сучасний інструментарій оцінювання факторів зовнішнього середовища при управлінні ризиками
	РН10.4-Ф2	діагностувати моделі забезпечення економічної безпеки підприємств та її вразливості під впливом екзогенних чинників
	РН10.5-Ф2	оцінювати дієвість моделі забезпечення економічної безпеки підприємств за рівнем економічної суцесії
	РН10.6-Ф2	забезпечувати економічну безпеку підприємств шляхом використання податкових преференцій
	РН10.7-Ф2	використовувати форензик-сервіс як запоруку економічної безпеки підприємств
	РН10.8-Ф2	формувати імітаційну модель запровадження на підприємствах системи комплаєнс-контролю
	РН10.9-Ф2	визначити роль ризиків в системі економічної безпеки підприємства для забезпечення сталого розвитку

### 3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Б1 Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності та управління проектами	РН01 Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури. Спеціалізовані бази даних та інформаційної системи
	РН03 Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у галузі менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямках
	РН06 Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження з менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямків з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми; складати пропозиції щодо фінансування досліджень та/або проєктів
Б2 Методологія наукових досліджень	РН02 Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми менеджменту державною та англійською мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях
	РН04 Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у галузі управління та адміністрування і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в менеджменті з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів
Ф1 Сучасні концепції менеджменту	РН05 Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці
	РН07 Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту

### 4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		денна		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	75	32	43	8	67
практичні	45	16	29	4	16
лабораторні	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	48	72	12	108

## 5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
<b>ЛЕКЦІЇ</b>		<b>75</b>
РН 10.1-Ф2	Тема 1. Ризики в соціально-економічному розвитку	7
	1.1 Поняття ризик. Причини виникнення	
	1.2 Етимологія поняття «ризик» та його взаємозв'язок із дефініцією «економічний ризик»	
	1.3 Взаємозв'язок ризику та економічної безпеки як похідної сукупності внутрішніх і зовнішніх інтересів стейкхолдерів	
	1.4 Вплив екологічної складової на формування інвайронменталізованої економіки	
РН 10.1-Ф2	Тема 2. Ідентифікація деструктивних чинників, ризиків та загроз в управлінні економічною безпекою підприємств та визначення критеріїв їх оцінювання	7
	2.1 Загрози та ризики в економічній безпеці підприємництва та визначення ризикових факторів	
	2.2 Сучасні підходи оцінювання ризиків та економічної безпеки	
	2.3 Особливості використання детермінаційного підходу в умовах постійних трансформаційних змін в економіці	
РН 10.2-Ф2	Тема 3 Систематизація методичного інструментарію інтегрального оцінювання економічної безпеки підприємств	8
	3.1 Порівняння Р- та N-підходів до інтегрального оцінювання економічної безпеки підприємств	
	3.2 Вплив цифровізації на економічну безпеку підприємств та її оцінювання за діджитал-підходом	
	3.3 Оцінювання економічної безпеки металургійних підприємств за бенефіціарним підходом	
	3.4 Використання стейкхолдер-підходу при оцінюванні економічної безпеки	
	3.5 Особливості застосування репутаційного підходу оцінювання економічної безпеки підприємств	
	3.6 Використання «піраміди економічної безпеки підприємства» як інноваційного підходу до оцінювання економічної безпеки підприємств	
	3.7 Інформаційне забезпечення оцінювання економічної безпеки підприємств	
РН 10.3-Ф2	Тема 4 Необхідність оцінювання факторів зовнішнього середовища при управлінні ризиками	8
	4.1 Дослідження екзогенних чинників впливу на управління ризиками та забезпечення економічної безпеки підприємств	
	4.2 Оцінювання ризиків та загроз економічній безпеці металургійних підприємств	
	4.3 Ризик-фактори, що опосередковано впливають на економічну безпеку підприємств	
РН 10.4-Ф2	Тема 5 Діагностика моделі забезпечення економічної безпеки металургійних підприємств та її вразливості під впливом екзогенних чинників	8
	5.1 Застосування інструментарію Due Diligence для отримання	

	інформації необхідної для моделювання	
	5.2 Методика визначення складових Due Diligence	
РН 10.5-Ф2	Тема 6. Оцінка дієвості моделі забезпечення економічної безпеки підприємств за рівнем економічної успішності	
	6.1 Методика розрахунку декаплінг-фактору	
	6.2 Визначення економічної безпеки підприємств за «пірамідою економічної безпеки»	8
	6.3 Перевірка значущості моделі оцінювання економічної успішності металургійних підприємств за декаплінг-підходом	
РН 10.6-Ф2	Тема 7. Податкові преференції як запорука забезпечення економічної безпеки металургійних підприємств	
	7.1 Найрозповсюджені політики забезпечення економічної безпеки металургійних підприємств	8
	7.2 Модифікація механізму податкового стимулювання інноваційно-активних металургійних підприємств	
РН 10.7-Ф2	Тема 8. Форензик-сервіс як запорука економічної безпеки підприємств	
	8.1 Корпоративне шахрайство та ризик корпоративного шахрайства як постійна загроза для бізнесу	7
	8.2 Форензик як інструмент боротьби з корпоративним шахрайством	
	8.3 Оцінювання очікуваної вразливості впливу ідентифікованих ризиків та загроз на економічну безпеку підприємств	
РН 10.8-Ф2	Тема 9. Імітаційна модель запровадження на металургійних підприємствах системи комплаєнс-контролю	
	9.1 Система комплаєнс-контролю ризиків	7
	9.2 Застосування стейкхолдер-підходу при управлінні ризиками	
	9.3 Ризик-апетит та профіль комплаєнс-ризиків	
	9.4 Дорожня карта формування та запровадження системи комплаєнс-контролю	
РН 10.9-Ф2	Тема 10. Ризики в системі економічної безпеки підприємства для забезпечення сталого розвитку	
	10.1 Ризик-менеджмент як інструмент забезпечення сталого розвитку	7
	10.2 Концепція формування системи управління ризиками в системі менеджменту підприємства	
	10.3 Напрями розвитку превентивного управління ризиками на промислових підприємствах	
	10.4 Механізм управління ризиками для забезпечення сталого розвитку	
<b>ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ</b>		<b>45</b>
РН 10.1-Ф2	Тема 1. Ризики в соціально-економічному розвитку	4
РН 10.1-Ф2	Тема 2 Ідентифікація деструктивних чинників та загроз економічній безпеці підприємств та визначення критеріїв її оцінювання	4
РН 10.2-Ф2	Тема 3 Систематизація методичного інструментарію інтегрального оцінювання економічної безпеки підприємств	5
РН 10.3-Ф2	Тема 4 Необхідність оцінювання факторів зовнішнього середовища	5
РН 10.4-Ф2	Тема 5. Діагностика моделі забезпечення економічної безпеки металургійних підприємств та її вразливості під впливом	5

	екзогенних чинників	
РН 10.5-Ф2	Тема 6 Оцінка дієвості моделі забезпечення економічної безпеки підприємств за рівнем економічної суцесії	5
РН 10.6-Ф2	Тема 7. Податкові преференції як запорука забезпечення економічної безпеки металургійних підприємств	5
РН 10.7-Ф2	Тема 8. Форензік-сервіс як запорука економічної безпеки підприємств	4
РН 10.8-Ф2	Тема 9. Імітаційна модель запровадження на металургійних підприємствах системи комплаєнс-контролю	4
РН 10.9-Ф2	Тема 10. Ризики в системі економічної безпеки підприємства для забезпечення сталого розвитку	4
<b>РАЗОМ</b>		<b>120</b>

## 6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувачів вищої освіти за дисципліною.

### 6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів вищої освіти.

#### *Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП»*

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач вищої освіти отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.



## 6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, автономії та відповідальності здобувачів вищої освіти за вимогами НРК до 8-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач вищої освіти протягом періоду навчання має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам вищої освіти на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

### *Засоби діагностики та процедури оцінювання*

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання кожною темою	виконання завдань під час лекції	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;  виконання ККР під час іспиту за бажанням здобувача
практичні	контрольні завдання кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного та індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача вищої освіти шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

### 6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувачів вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача вищої освіти для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де  $a$  – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення;  $m$  – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (подано нижче).

#### *Загальні критерії досягнення результатів навчання для 8-го кваліфікаційного рівня за НРК*

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<b>Знання</b>		
♦ спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: – спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; – критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт	65-69

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
галузей знань	вивчення	
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
<b>Уміння/навички</b>		
<p>♦ спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур;</p> <p>♦ здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах;</p> <p>♦ здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності</p>	Відповідь характеризує уміння: – виявляти проблеми; – формулювати гіпотези; – розв'язувати проблеми; – оновлювати знання; – інтегрувати знання; – провадити інноваційну діяльність; – провадити наукову діяльність	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
Рівень умінь/навичок незадовільний	<60	
<b>Комунікація</b>		
♦ зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	<p>Зрозумілість відповіді (доповіді). <i>Мова:</i> правильна; чиста; ясна; точна; логічна; виразна; лаконічна. <i>Комунікаційна стратегія:</i> – послідовний і несуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції; – використання іноземних мов у професійній діяльності</p>	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна	80-84

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<b><i>Відповідальність і автономія</i></b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>◆ управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів;</li> <li>◆ відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів;</li> <li>◆ здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії</li> </ul>	<p>Відмінне володіння компетенціями:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– використання принципів та методів організації діяльності команди;</li> <li>– ефективний розподіл повноважень в структурі команди;</li> <li>– підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини);</li> <li>– стресовитривалість;</li> <li>– саморегуляція;</li> <li>– трудова активність в екстремальних ситуаціях;</li> <li>– високий рівень особистого ставлення до справи;</li> <li>– володіння всіма видами навчальної діяльності;</li> <li>– належний рівень фундаментальних знань;</li> <li>– належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок</li> </ul>	95-100
	Упевнене володіння компетенціями відповідальності і автономії з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

## 7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle; інстальований на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Office365.

## 8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Аванесова Н.Е. Економічна безпека як складова національної безпеки. *Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*. 2015. Випуск 3. С.178-182.
2. Барикаєв Е.Н. Управління підприємницькими ризиками в системі економічної безпеки. Теоретичний аспект: монографія. Київ: Юнити-Дана, 2015. 23 с.
3. Бойко І.В. Дефініції «ризик», «загроза», «небезпека» як об'єкти наукових досліджень у напрямі економічної безпеки підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2017. Випуск №5(05). С.94-98.
4. Ватченко О.Б., Свистун К.О., Декаплінг в економіці – сутність, визначення і види. *Економічний простір*. 2019. № 141. С. 5–24.
5. Іванова М.І. Визначення рівня економічної безпеки, враховуючи конкурентоспроможність підприємства / М.І. Іванова, А.М. Ткаченко, В.Л. Загорудько // *Підприємництво та інновації*. 2019. №7. С. 52–56.
6. Іванова М.І. Управління дебіторською заборгованістю промислового підприємства як інструмент забезпечення економічної безпеки / М.І. Іванова, О.Г. Грошелева, О.В. Усатенко // *Приазовський економічний вісник*. 2020. № 1(18). С. 87–92.
7. Ivanova M. Economic security management at the meso-level: methodological and legal approach. / Ovcharenko O., Smiesova V., Ivanova M., Kovtun N., Zolotukhina L. // *Regional Science Inquiry*, 2021. Vol. XIII, (1), pp. 201-216. URL: [https://www.rsijournal.eu/ARTICLES/June\\_2021/RSI\\_Jun\\_2021\\_XIII\\_\(1\).pdf](https://www.rsijournal.eu/ARTICLES/June_2021/RSI_Jun_2021_XIII_(1).pdf)
8. Ivanova M. Managing economic security of metallurgical enterprises under the conditions of transformation changes in the economy / Ivanova M., Tiutchenko S., Grosheleva O., Fonarova T., Ryzhkov E. // *Estudios de Economía Aplicada* 2021. Vol 39, No 5. URL <http://ojs.ual.es/ojs/index.php/eea/article/view/5116>; [//dx.doi.org/10.25115/eea.v39i5.5116](https://doi.org/10.25115/eea.v39i5.5116)
9. Ivanova M., Smiesova, V., Tkachenko, A., Voichenko, M., & Arkhypenko, T. Efficiency of the logistics chain as a factor of economic security of enterprises // *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*, (2021). 2(37), 151-160. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i37.229950>
10. Козлова В.Я. Сучасні методи оцінки економічної безпеки підприємства. *Вісник Приазовського державного технічного університету*. Серія: Економічні науки. 2018. Вип. 35. С.96-100.
11. Михайленко О.В., Риштун Х.Ю. Ефективна система побудови комплаєнс-контролю в банківських установах. *Економіка та управління підприємствами*. 2018. Вип. № 3(65). С. 120-126.
12. Міщук Є.В. Оцінка стану економічної безпеки гірничодобувних підприємств (на прикладі безпеки майнового стану): науково-виробничий журнал. *Інноваційна економіка*. 1-2'2020 (82). С. 166-179.
13. Момот Т.В. Стейкхолдер-орієнтований підхід до забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств: теоретико-методичні засади

впровадження. ACTUAL PROBLEMS OF ECONOMICS. 2015. № 8(170), С. 36-44.

14. Овсюк Н.В. Комплаєнс-контроль у сфері трудових правовідносин. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Випуск 23. С. 662-667.

Романчик Т.В. Економічна безпека підприємства: функціональні аспекти. *Стратегічні імперативи розвитку туризму та економіки в умовах глобалізації*. Запоріжжя : «Просвіта», 2017. Т. 2. С. 372–374.

15. Сметанко О.В. Сутність внутрішнього аудиту шахрайства в системі корпоративного управління акціонерного товариства. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2015. № 3. С. 22-30.

16. Соломіна Г.В. Форензик – інструмент фінансового розслідування діяльності підприємства. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2018. Вип. № 2. С.144–149.

17. Ткаченко А.М., Тютченко С.М. Етапология оцінювання рівня економічної безпеки підприємства за ризик-орієнтованими методами кримінального аналізу. *Сталий розвиток економіки: міжнародний науково-виробничий журнал*. 2019. №4 (45). с. 50-56.

18. Ткаченко А.М., Тютченко С.М. Due Diligence корпоративної звітності як комплекс аналітичних заходів із гарантування економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2019. № 3 (94). С. 16-25.

19. Тютченко С.М. Групування методів оцінки економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 1(98). С. 21-25.

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
«Управління ризиками та економічною безпекою»  
для здобувачів освітньо-наукової програми «Менеджмент»  
зі спеціальності 073 «Менеджмент»

Розробник: Іванова Марина Іллівна

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ  
у Національному технічному університеті  
«Дніпровська політехніка».  
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842  
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19